

del tracoma, car, en multitud d'ocasions solament per ell pot diagnosticar-se.

Altre símptoma també característic és la hiperemis conjuntival produïda tant en la conjuntiva palpebral i fons de sac, com en la vulvar. També en alguns moments, per aquesta vascularització anormal, descobrirem, o almenys se sospitarà, l'existència del tracoma.

Tampoc manca, en moltes ocasions, la fotofòbia originada per les úlceres corneals o simplement per pèrdues petites d'epiteli degut al constant refregar de les alteracions de la parpella superior (grans, cicatrius, pestanyes mal dirigides, etc.). Així quan veiem que un individu davant la llum (molt sovint poc intensa) acusa símptomes de molèstia ha de sospitar-se que es tracta d'un portador de tracoma.

És també freqüent observar la manifestació de secrecions a les voreres lliures de les parpelles aglutinant freqüentment gran nombre de pestanyes entre sí. Quan per l'acció dels mitjans externs les secrecions arriben a secar-se, formen petits conglomerats que obren com a cos estrany, situant-se en el gran sac que representa la conjuntiva. Aquest símptoma és conegut vulgarment amb el nom de *lleganyes*.

Quan el tracoma porta varis mesos d'existència, s'afegeixen als símptomes externs que acabem d'assenyalar, d'altres que també són característics i que han de remarcar-se per a que, augmentant els elements de diagnòstic, poguem adquirir una major facilitat i promptitud en determinar l'existència d'un tracomatós. Aquests símptomes a què ens referim, s'observen una vegada ja transcorreguts diversos mesos en el desenrotllament de la malaltia, constituint les complicacions. Els més importants, doncs, en ben poques ocasions manquen, són: en l'*entropió*, el *triquiassi* i les *úlceres de la còrnea*. El primer és degut al doblament que sofreix la parpella a conseqüència de les cicatrius que s'estableixen a la cara posterior de la mateixa, al corbar-se les granulacions. El triquiassi, és una conseqüència de l'anterior i consisteix en la desviació cap a dintre de les pestanyes, les quals contacten directament amb la còrnea i la conjuntiva vulvar. Les úlceres corneals poden produir-se de diverses maneres, essent les més freqüents les originades per les pestanyes i el fregar de la cara posterior de la parpella superior.

Amb els símptomes enumerats, creiem que és suficient per a fer un diagnòstic a *grosso modo* del tracoma. Els altres no assenyalats, són de la incumbència de l'oculista i, per tant, precisen tenir alguns coneixements de l'especialitat per a poder-los interpretar.

Fins avui estem fermament convençuts de què el tracoma es propaga únicament i exclusiva per contacte, per la qual cosa creiem que és relativament fàcil d'evitar el contagi.

L'agent productor d'aquesta malaltia, ens és per avui desconegut, malgrat els innumbrables treballs portats a cap per al seu descobriment. En l'actualitat, Noguchi, de l'Institut Rockfeller de Nova-York, està verificant interessants investigacions a fi de resoldre aquesta intrincada incògnita, i creiem que serà aviat assolit l'èxit mercès als profunds coneixements que, sobre bacteriologia, alberguen en l'esmentat Institut.

Antecedents històrics

El tracoma, és una malaltia antigüíssima, l'aparició certa de la qual resta encara ignorada. Amb tot, es creu que el lloc on abans es conegué, fou a Egipte, essent Ebers qui primerament en fa esment en els seus *papyrus* (1500 anys abans de Jesucrist). Posteriorment, els Indis la descrivien en el seu llibre *Lucruta*. D'Àfrica, el tracoma passà a l'Àsia, quan Gambises conquistà Egipte. Herodot, 450 anys abans de Jesucrist, indicà la gravetat del tracoma, i donà a conèixer la xifra grandiosa de malalts atacats d'aquest mal. Més tard, Galen, Hipòcrates, Cels, Oribase, etc., precisaren amb més claredat símptomes del tracoma, donant normes i consells per a la seva guarició. Després, Grècia i Roma en foren envaïdes, començant per ací la invasió europea. A pesar de tot, el tracoma es conegué imperfectament, ja que eren comptades les persones atacades per dit mal. Amb posterioritat, Europa va rebre un terrible cop, quan Napoleó, l'any 1798-1801, retornà amb les seves tropes de l'Egipte. La immensa majoria dels seus soldats n'estaven atacats i al llicenciar-se i tornar a les seves llars, es produí la vertadera invasió continental, car, és sabut, que l'exèrcit napoleònic, constava de soldats de gairebé totes les nacions d'Europa.

Per a donar una idea de la gravetat d'aquesta invasió, esmentarem el cas d'Anglaterra, on el tra-